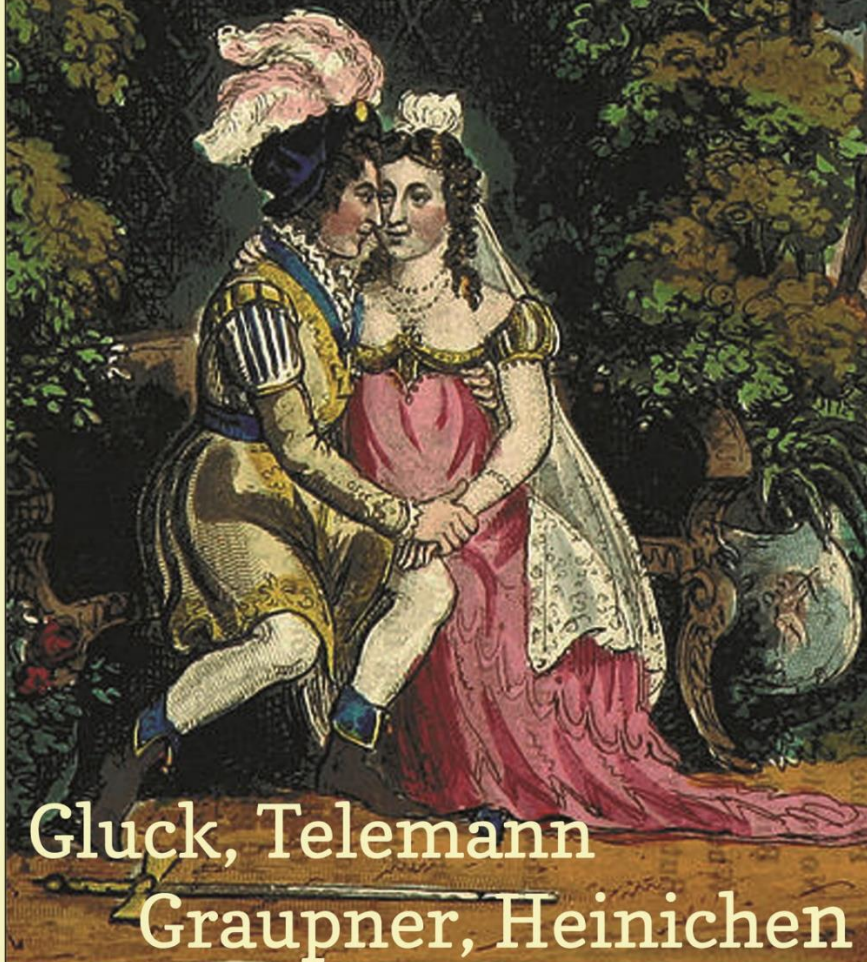

ZUTPHIENS BAROK ENSEMBLE

onder leiding van Elin Eriksson

Puur natuur

Gluck, Telemann
Graupner, Heinichen

Zaterdag 14 maart-15 uur-Credokapel Walburgiskerk-Kerkhof 3-Zutphen
Zondag 15 maart-15.30 uur-Dorpskerk-De Friedhof 6-Ellecom
i.s.m. Stichting Behoud Dorpskerk Ellecom

www.zutphensbarokensemble.nl

2020

Programma

Georg Philipp Telemann (1681 - 1767)

Grillen-Symphonie:
Etwas lebhaft, Tändelnd, Presto

Johann David Heinichen (1683 - 1729)

Concerto a 2 violini, 2 flauti, 2 oboi, 2 viole e basso:
Andante e staccato, Vivace, Largo violini, Vivace

Christoph Graupner (1683 - 1760)

Concerto a chalumeau, fagotto, violoncello, 2 violis, viola e cembalo:
Vivace, Quasi adagio, Allegro

Christoph Willibald von Gluck (1714 - 1787)

Delen uit Don Juan:
Andante grazioso, Andante, Allegretto forte risoluto, Moderato, Moderato,
Allegretto, Moderato, Allegro gustoso, Allegretto a la pizzicato, Larghetto

Ballo (uit Orfeo e Euridici, einde tweede acte)
Lent

Toelichting

De natuur is de leermeester van alle kunsten en evengoed van de toonkunst. We hebben als Zutphens Barok Ensemble dit keer gezocht naar aansprekende, verstaanbare, 'natuurlijke' muziek, waarin de melodie het te zeggen heeft. Die vinden we bij de late Telemann met zijn Grillen (= krekel) symfonie. Daar beginnen we mee. En die vinden we ook bij Heinichen en Graupner, in hun tijd spraakmakende componisten, die bovendien gebruik maken van het wel heel pastoraal klinkende instrument: de chalumeau. En bij Gluck, met zijn dramatische ballet Don Juan en zeker ook met een Ballo (dans) uit zijn Orfeo. De muziek van Gluck verwijst al naar een nieuwe tijd, de klassieke periode van Haydn en Mozart. Met Gluck zullen we eindigen.

Telemann was in zijn tijd de bekendste Duitse componist, die originaliteit paarde aan een ongelooflijke productiviteit (hij schreef meer muziek dan de met hem bevriende collega's Bach en Handel - toch ook geen luie jongens - tezamen). Tot het laatst toe bleef hij met zijn spontane manier van componeren oorspronkelijk en vernieuwend

en was hij 'bij de tijd'. Een voorbeeld daarvan is de Grillen-symfonie (rond 1765, vrij kort voor zijn dood), met zijn bijzondere orkestratie: piccolo/fluit, chalumeau, hobo en strijkers. We horen in het eerste deel de krekels tjirpen. In het tweede deel ('tändelnd' = schelms) krijgen de strijkers een tedere melodie, onderbroken door triolen (weer de krekels?) van de blazers. Het derde deel is een rustieke Poolse boerendans.

van Heinichen spelen we een concerto. Net als Telemann studeerde hij in Leipzig rechten, maar dat leidde in zijn geval werkelijk tot een baan als advocaat. Edoch niet voor lang, want hij kon het componeren niet laten. Hij reisde naar Venetië en ontmoette daar Lotti en Vivaldi, om uiteindelijk in Dresden neer te strijken, waar hij het hoforkest van de keurvorst onder zijn hoede kreeg. Dat wordt door zijn toedoen een van de beste orkesten van Europa. Niet toevallig is Heinichen daarom befaamd om zijn effectvolle instrumentatie; hij weet uit de praktijk wat een orkest wel (en niet) kan. Die vaardigheid horen we ook in dit concerto, waarin de solisten elkaar paarsgewijze afwisselen.

Opvallend: ook Graupner studeerde recht in Leipzig, maar koos net als Telemann al snel voor de muziek (het bloed kruipt...) en werkte vervolgens als componist in Darmstadt. Ook als Telemann was hij ongelooflijk productief, zo schreef hij 1418 geestelijke cantates. Hij wordt wel een van de meest onderschatte barokcomponisten genoemd, terwijl hij in zijn tijd werkelijk heel beroemd was. Zo kreeg hij de voorkeur boven Bach voor de positie als cantor in Leipzig (maar mocht van zijn baas in Darmstadt niet weg). Graupner heeft nogal wat voor chalumeau gecomponeerd en als U dit instrument in dit concerto hoort begrijpt U wellicht waarom.

Von Gluck is de ware Europeaan. Geboren in Beieren kwam hij als violist via Praag naar Wenen. Maar zijn eerste opera klonk in Milaan. Hij ging naar Parijs en Londen en ontmoette daar Rameau respectievelijk Handel. Hij reisde door Duitsland om neer te strijken in Wenen, waar hij het ballet componeerde waarvan wij vandaag enkele delen spelen. Daar schreef hij even later ook de doorbraak-opera Orfeo en Euridice, die een nieuwe fase in de opera-geschiedenis inluidt, met veel meer aandacht voor een dramatisch overtuigend libretto. Pendelend tussen Wenen en Parijs componeerde hij in totaal 53 opera's. In het Italiaans, Duits of Frans. Europa was er vol van.

Het Don Juan ballet volgt de legende van de hoofdpersoon tot en met de afdaling in de hel, nadat hij de vader van zijn geliefde Elvira (il Commendatore) gedood heeft. Het laatste stuk wat we spelen is een dans uit de tweede acte van zijn Orfeo, net na het gelukkige moment dat Orfeo Euridici in de onderwereld weer ontmoet.

Het Zutphens Barok Ensemble

De volgende spelers werken mee aan dit concert:

Viool: Elin Eriksson (leiding), Thijs Beekman, Annie Martha Boerhave, Erik Hense, Els Kluin, Liesbeth Kuhlemajier, Geertje van der Lugt, Ien Slijkhuis, Jeroen Tonnaer.

Altviool: Josée Pegt, Peter Schrier. **Viola da gamba:** Theo Nachtegaal, Leen Willemsteijn. **Cello:** Jolly Berfelo, Hans de Groot. **Traverso:** Martin Knotters, Cees van Woerkum. **Hobo:** Rudi Grevink. **Chalumeau:** Peter Hutten. **Fagot:** Silvia Schildkamp.

Klavrecimbel: David Jorritsma. **Theorbe en barokgitaar:** Aart van Overmeir.

Het Zutphens Barok Ensemble legt zich toe op een historische speelstijl. Het ensemble speelt muziek die is geschreven in de periode tussen 1600 en 1800. De spelers gebruiken kopieën van barokinstrumenten of moderne instrumenten die aangepast zijn en spelen in een historische (lage) stemming. De blaasinstrumenten hebben slechts enkele kleppen en de strijkers spelen met een barokstok op darmsnaren. De leden zijn gevorderde amateurs, enkelen hebben een professionele achtergrond. Het ensemble staat onder leiding van barokvioliste Elin Eriksson en repeteert elke dinsdagavond in Zutphen.

Dit concert is mede mogelijk gemaakt door onze gulle gevers en sponsors. Met dank aan Bloemsierkunst Markerink in Zutphen.

Onze sponsors zijn:

PharmProspect
Advancing your Science & Business

De Informatiemaatschappij

Soms heffen geen vastgestelde toegangsprijs. Om de kosten te dekken is er in dat geval na afloop van het concert een collecte bij de uitgang voor een vrijwillige bijdrage. Een bijdrage van gemiddeld €10,- per bezoeker zou ons enorm helpen om onze concerten te blijven realiseren. U kunt zich bij de uitgang ook opgeven om donateur te worden.

Het **Zutphens Barok Ensemble** speelt regelmatig concerten op verschillende locaties. Kijk op onze website: www.zutphensbarokensemble.nl.

www.zutphensbarokensemble.nl